

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

II. An diuina attributa tam essentia diuina, quam inter se à parte rei
distinguantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

quod negamus de Deo, idque propriissimè, sine vllâ analogiâ æquiuocatione Deo tribuamus, non ita verò cum aliqd de Deo affirmamus, huius enim prædicati ratione, prout in Deo reperitur, distinctè ac proprio cõceptu nullo modo cognoscim⁹, sed solum quodam conceptu cõmuni, & analogico; quandoquidem de Deo & creaturis nihil cõmune vniuocū prædicare possumus, vt dicitur infra du. 7. & q. 7. Licet interim posterior ille mod⁹ cognoscendi Deū, ex parte obiecti cogniti pfectior sit; cū per eū cognoscatur positiua aliqua perfectio in Deo, priori modo nõ ite. Qua de causa etiã hic nõ iñ merito simpliciter cõseri potest perfectior, vt indicat etiã Suarez li. 1. de Deo, c. 3. n. 3. ita vt prædicata, siue attributa negatiua nobis quidem apertius, affirmatiua verò secundum se & simpliciter propius ac perfectius diuinum Esse declarare videantur: id quod satis etiã perspicue docet Gregorius Nazianzenus orat. 2. de Theolog. post initiū. Plura de diuinorū nominum varietate, & modo, quo illa de Deo prædicantur, dicetur infra q. 7. vbi ex instituto de diuinis nominibus agetur.

D V B I V M II.

An attributa diuina tam ab Essentia Dei, quàm inter se à parte rei distinguantur?

S. Thom. 1. p. q. 3. a. 6.

Sermo est de attributis diuinis, non relatiuis & notionalibus, sed absolutis ac positiuis. Et supponimus ex cõmuniõri philosophia, quã ex Durando in 1. d. 2. q. 2. & alijs tradunt etiã Vasquez 1. p. tom. 2. d. 116. c. 5. & Gregorius de Valent. hic q. 13. pun. 3. veluti cõmunè S. Thomæ, & omniū aliorū ante Scotū, duo vniuersim esse distinctionis actualis genera, *Distinctione nimirum realem* latè sumptam, prout cõprehendit omnem eam distinctionem, quæ à parte rei existit, sine operatione intellectus: quam Scotus infra cum suis vocat distinctionem *ex natura rei*: & *distinctionem rationis*, quæ est per solã operationem intellectus. Realis illa, alia est realis strictè sic dicta, quã distinguuntur aliqua vt res à re; alia est *Modalis*, siue vt Scotus loquitur, *formalis*; et si sæpe formaliter distincta etiã vocentur illa, quæ sola ratione distinguuntur.

Distinctio rationis alia est *rationis ratiocinatae*, quæ habet fundamentum in re; qualis à multis solet assignari inter gradus metaphysicos eiusdem substantiæ indiuiduæ; Alia folius *rationis ratiocinantis*, vbi sola ratio, sine fundamento in re, facit diferimen; qualis cernitur inter definitum, & definitionem; inter Socratem, vt est prædicatum, & vt est subiectum, &c. iuxta ea quæ tradit S. Thomas in 1. dist. 2. q. vn. art. 3. et si Vasquez 1. p. tom. 2. d. 117. c. 3. rejiciat illã distinctionem rationis ratiocinantis, & rationis ratiocinatae; ratus nullam distinctionem rationis carere fundamento in re; quod est contra cõmunè philosophorum & Theologorū sententiã, vt dictum.

Hoc posito, triplex referri solet Doctorum de proposita quæstione sententiã. Prima cuiusdam Gualteri, & quorundam, nescio an aliorū, apud Nyphum lib. 12. Metaph. disp. 13. c. 3. qui dixe-

runt, attributa diuina ab essentia, & inter se distinguuntur realiter, nimirum vt communiter intelligi solet, etiam strictè. Fundamentum erat: quia quæcūque distinguuntur prædicamētis diuersis, aut etiã genere, vel specie, distinguuntur realiter: talia verò sunt attributa diuina, siue cum Essentia, siue inter se conferantur: Ergo, &c.

Secunda sententiã est, attributa diuina inter se, & ab essentia diuina distinguuntur ante omnem operationem intellectus, non quidem realiter strictè; sed ex natura rei formaliter. Ita Scotus in 1. d. 8. q. 3. & omnes ferè Scotistæ, nominatim Lychet⁹, & Baragi⁹ ibidè, Bassolis in 1. d. 2. q. 3. a. 2. & q. 4. a. 2. & 3. Nicolaus de Nyffe tract. 1. p. 3. Guilielm⁹ Vorilong. in 1. d. 8. q. vn. a. 2. Franciscus Mayron d. 8. q. 3. 5. & 7. Petrus de Aquila q. 4. & 5.

Et quamuis Guilielm⁹ de Rubion in 1. d. 8. q. 3. a. 2. & Iauellus lib. 12. Metaph. q. 19. a. 3. interpretari conentur Scotū, quasi nõ senserit, dari distinctione actualè diuinorū attributorū inter se, & ab Essentia diuina, ante omnem operationem intellectus, sed tantum virtualè, id tamen post Gregoriū Ariminensem in 1. d. 8. q. 1. a. 1. cõmuniter ac merito refellunt alij; sunt enim verba ipsius satis clara. Sic enim loquitur loc. cit. *Ad quæstionem respondeo, & dico, quod inter perfectiones essentielles non est tantū differentia rationis: hoc est, diuersorū modorū concipiendi idè obiectū formale; talis enim distinctio est inter sapiens & sapientiam; & vtiq; maior inter sapientiam & veritatem: nec est ibi tantū distinctio obiectorū formalis in intellectu; quia vt arguitur est prius, illa nunquam est in cognitione intuitiua, nisi sit in obiecto intuitiue cognito &c. Est ergo ibi distinctio tertia, præcedens intellectui omni modo; & est ista, quod sapientia est in re, ex natura rei, & bonitas est in re, ex natura rei, sapientia autem in re formaliter non est bonitas in re. Ita Scotus; qui proinde etiã has ppositiones defendebat, Deitas nõ est sua bonitas, aut sapientia ex natura rei, & ante intellectum; et si negaret hæc, Deus non est sua bonitas, &c. quem eodem sensu sequuntur Scotistæ superius citati.*

Tertia sententiã est, attributa diuina inter se, & ab essentia diuina non nisi ratione distinguuntur. Hæc est cõmuniõ Theologorum, quos mox citabimus.

Afferit I. Attributa diuina inter se, vel ab Essentia diuina nõ distinguuntur realiter strictè. Ita habet consensus cõmunis Doctorum, vix vnò obsecuri nominis scriptore excepto, vt dictū, q respectu totius multitudinis, p nihilo haberi potest. Estque assertio de fide certa, adeò vt Suarez 1. p. lib. 1. de Deo c. 10. oppositã dicat esse *hereticã, & contra omnem ratione*. Et probatur à fortiori omnib⁹ ijs argumentis, quæ pro sequenti assertione afferentur. Ratio specialis esse potest. Quia si, attributa diuina inter se, & ab essentia diuina realiter distinguerentur, tunc aut essent in Deo plures substantiæ absolute cõpletæ, quarū vna nõ esset alia; aut certe essent in Deo vera accidētia realia, ab entitate substantiæ diuinæ realiter distincta: cõsequens est impossibile: Ergo. Maior probatur. Quia singula attributa, quæ dicuntur inter se, & ab essentia diuina realiter distincta; cū sint absolute quædã, & cõpletæ entitates, & nõ modi solū intrinseci, & transcendentales; qua de causa etiã ab illis authoribus in prædicamentis collocantur; aut erunt essentialiter

substan-

substantiæ, aut vera accidentia: si primū, ergo erunt plures substantiæ absolutæ in Deo: si secundū, ergo sunt in Deo vera, & realia accidentia, ab ipsa entitate substantiæ diuinæ realiter distincta. Minor probatur, quia si sunt plures substantiæ cōpletæ, & absolute realiter distinctæ in Deo, ergo erūt plures substantiæ diuinæ cōpletæ, adeoq; plures Dii. Si autē, vt authores illi posuisse videntur, sunt vera, & realia accidentia in Deo, & à Deo realiter distincta; ergo Essentia diuina secundū se, est ens potentiale, imperfectū, & saltē in suis operationib⁹, etiā inmanentib⁹, dependēs à creatura; quandoq; de sine attributis illis, Deus nec velle, nec intelligere, nec agere quicquam potest; nec vero attributa illa in hac sententia aliud esse possunt, quàm creaturæ; tum quia ponuntur à Deo realiter distincta; tum quia nullum accidens esse potest Deus.

4 Vnde probatur secundo eadem assertio. Quia attributa diuina iuxta hanc sententiā, aut re ipsa sunt entia ex se, aut ab alio; ex se esse non possunt; quia tunc essent Deus: Quicquid enim ex se est, nō potest nō esse ens illimitatum, infinitum, independentem, adeoq; Deus; hæc verō sententia negat ea esse Deum: si sunt ab alio, puta Deo; ergo erunt creaturæ; cum omnis entitas, extra essentia Dei posita, sit creatura; præsertim quando simul etiam est entitas solum accidentalis, vt antea dictum.

Nec verō quicquam valet fundamentum oppositæ sententiæ superius relatum: vt pote, in quo & propositio maior, & minor est falsa. Nam nec omnia, quæ prædicamentis, aut genere, vel specie differunt, strictè realiter distinguuntur; vt patet in figura, & quantitate; in sessione, & sedente; & in actione & passione; in motu & termino; & alijs plerisque. Nec essentia, aut attributa diuina ponuntur in prædicamentis, aut sub vilo genere collocantur, vt dicitur quæst. seq.

5 Assertio II. Attributa diuina nec inter se, nec ab essentia diuina distinguuntur ex natura rei formaliter. Hæc est omnium Doctorum extra scholā Scoti, nominatim verō ita docent Magister in 1. d. 8. Alti fiodorensis lib. 1. cap. 2. q. 1. & c. 4. q. 2. S. Thomas hic q. 3. a. 6. & de potentia art. 6. & in 1. d. 2. q. 1. a. 2. & 3. & dist. 22. q. 1. a. 3. Albertus in sum. tract. 4. q. 20. & tract. 14. q. 59. & in 1. d. 8. a. 3. Alensis 1. p. q. 23. memb. 4. ad 1. Bonaventura in 1. d. 34. q. 2. Henricus in sum. a. 2. 8. q. 4. & a. 5. 1. q. 1. Richardus in 1. d. 3. a. 1. q. 2. 3. & 4. Egidius d. 2. q. 3. Durandus q. 2. Heruæus Quodlib. 1. q. 2. & quodlib. 3. q. 3. a. 1. Aureolus in 1. d. 8. q. 3. a. 5. & 6. & d. 45. q. vn. a. 2. & 3. Ockam in 1. d. 2. q. 1. Marsilius q. 12. a. 3. Rubion d. 8. q. 3. art. 1. & 2. Bacon d. 2. q. 1. ar. 3. Ariminensis d. 8. q. 1. a. 2. Argentina d. 6. q. 1. a. 2. Alliacus q. 6. a. 2. Capreolus in 1. d. 8. q. 4. a. 1. Gabriel in 1. d. 2. q. 1. a. 2. Ferrariensis lib. 1. contra gentes cap. 24. Caiet. de ente & essentia quæst. 12. Bartholomæus Torres in 1. partem S. Thomæ q. 28. a. 2. disp. 1. Gregorius de Valentia hic q. 13. p. 3. Molina 1. p. q. 28. a. 2. disp. 2. Suarez 1. p. cit. tract. 1. de Deo lib. 1. cap. 10. Vasquez 1. p. tom. 3. disp. 116. cap. 4. alijque recentiores; è quibus etiam Molina eam Scoti sententiam non satis testā indicat. Et Gillius lib. 2. tract. 5. cap. 6. num. 12. ait: Vnde merito Adam in 1. d. 6. q. 1. conclus. 3.

Ioannes de Bachone d. 2. q. 2. art. 3. initio, Marsilius q. 12. a. 3. 1. p. conc. 3. & Dionysius Carthusianus d. 2. q. 2. opinioe Scoti reijciunt, vt omnino contrariam communi sententiæ patrum, quam negare non est tutum: & ob hanc causam contraria sententia male audit apud nonnullos Theologos, quorum aliqui eam absurdam, vel erroneam appellant, inter quos est Gerson. Eadem fuit communis sententia inter meliores philosophos; nominatim Aristotelis lib. 12. Metaph. c. 39. Auerrois ibid. Parmenidis, Epicleti, Plotini apud Eugubini lib. 6. de perenn. phil. c. 10. & alios.

6 Probatur hæc assertio primo ex Scriptura, quæ sæpe Deum nominibus abstractis appellat, vt dicitur q. seq. Inde enim colligitur, si Deus saltem à parte reiformaliter est sapientia, charitas &c. non esse inter ea distinctionem vllam à parte rei, alias enim propriè vnū de altero prædicari non posset, sicut propriè & absolute dicere non possumus quantitas est figura, vel è contra.

Secundo probatur autoritate SS. Patrum. Apertè S. Augustinus lib. 8. de ciuit. Dei c. 6. Quia non aliud illi est esse, aliud viuere, quasi possit esse non viuens: nec aliud illi est viuere, aliud intelligere, quasi possit viuere non intelligens: nec aliud illi est intelligere, aliud beatum esse, quasi possit intelligere & non beatus esse: sed quod est illi viuere, intelligere, beatum esse, hoc est illi esse. Et lib. 5. de Trinitat. cap. 8. Non est aliud Deo esse, & aliud magnum esse. sed hoc idem illi est esse, quod magnum esse. Et lib. 6. de Trinitat. cap. 7. Eadem magnitudo eius est, quæ sapientia, non enim mole magnus est, sed virtute: & eadem bonitas, quæ sapientia, & magnitudo, & eadem veritas quæ ista omnia. Et lib. 7. cap. 1. Eadem eius magnitudo, quæ virtus, & eadem essentia, quæ magnitudo. Et lib. 15. de Trinit. c. 5. & 6. ait: Non est aliud sapientia eius, aliud essentia, cui hoc est esse, quod sapientia esse. Similia habet lib. 5. c. 10. & 11. & lib. 6. c. 6. & 7. & lib. 10. c. 10.

7 Et S. Gregorius lib. 10. moral. cap. 20. Deus hoc est, quod habet, æternitatem quippe habet, sed ipse est æternitas: lucem habet, sed lux sua ipse est: non est ergo in eo aliud esse, & aliud habere. Similia habent Marcus Victorinus lib. 1. contra Arium, Boetius lib. 1. de Trinitat. Anselmus in Monolog. cap. 15. Bernardus lib. 5. de consid. cap. 13. Plura videri possunt apud citatos.

Tertio probatur autoritate Ecclesiæ. Licet enim Scoti sententia nusquā apertè hæctenus fuerit damnata ab Ecclesiā, in concilio tamen Rhemensi, ab Eugenio Pontifice congregato, dānata fuit sententia Gilberti, qui etsi fateretur, inter essentiam, & attributa absoluta nullam à parte rei esse distinctionem, vt refert S. Bernardus serm. 80. in Cantica, & lib. 5. ad Eugenium, asseruit tamen, attributa diuina nō prædicari de Deo in abstracto, sed in concreto, quasi Deus non esset sapientia, sed sapiens; ratus nimirum, naturā diuinā & attributa absoluta à supposito, seu attributis relatiuis à parte rei, ante omnem operationem intellectus, esse distincta, sed hoc posterius etiam docet Scotus in 2. d. 2. quæst. 7. prius verō sequitur ex eius sententia, vt superius dictum, & rectè notarunt Molina cit. disp. 2. & Vasquez cit. disp. 116. n. 16. & 18. & disp. 120. cap. 2. Video tamen, responderi posse, Gilbertū eo ipso quod simpliciter, & omni modo

modo negaret, Deum esse sapientiam, videri suppositum, seu attributa relatiua ab essentia & attributis absolutis etiam realiter, non tantum modaliter distinxisse. Quod tamen non satisfacit, cum etiam Scotus attributa absoluta de se mutuo prædicari neget; licet ea non nisi formaliter distinguat. Accedit, quod ab Ecclesia cap. *Firmiter*, & cap. *dammamus*, de summa Trin. & fid. Cathol. definitum est, naturam diuinam esse omnino simplicem, ac proinde à parte rei omnia pluralitatis secundum prædicata essentialia ex parte.

8 Vnde probatur eadem assertio etiam ratione. Primo, attributa diuina inter se, & ab essentia non magis distinguuntur, quam relationes distinguantur ab essentia, vt etiam Scotus ipse fateretur loco cit. Sed hæc non plus ab essentia distinguuntur, quam ratio ne, vt ex Concilio Rhemenfi dictum, & habetur in Concilio Florentino sess. 18. & 19 non quidem per modum definitionis, sed per modum disputationis, approbatæ ex tacito consensu græcorum, & Latinorum: Ergo, &c.

Secundo. Si sapientia ex natura rei differt ab essentia diuina, aut illa sapientia, prout ab ea ante intellectum differt, est aliquid, aut nihil: hoc dici non potest, quomodo enim tunc ante intellectum re ipsa differret à natura? Si est aliquid, aut est quid superius natura diuina, aut æquale, aut inferius. Primum dici non potest, quia nihil diuina natura superius est. Si est aliquid æquale ipsi, erunt plures essentia diuinæ, adeoque plures Dij, quicquid enim est æquale diuinitati, siue naturæ diuinæ, Deus est: si est re ipsa inferius, ergo formaliter erit creatura, & sic Deus erit sapiens per creaturam, quod est absurdissimum. Atque hæc ipsa ratio, circa suppositum diuinum, & attributa, contra Gilbertum vsus est S. Bernardus cit. serm. 80. in Cantica.

9 Tertio. Si attributa diuina ante operationem intellectus, adeoque re ipsa differrent inter se, & ab essentia: Deus non esset planè simplex: Consequens est contra fidem, vt superius dictum. Ergo, &c. Vt ut etiam hac ratione S. Bernardus contra Gilbertum lib. 5. de consid. vbi inter cætera ait: *Nisi omnia vnum in Deo, & cum Deo consideres, habebis multiplicem Deum. Et infra: Tam non est simplex, quod vel vni fuerit obnoxium forma, quam nec virgo, vel vni cognita viro.* Et S. Isidorus lib. 5. de sum. bono, cap. 1. *Ideo Deus dicitur simplex, siue non admittendo quod habet, siue quia non est aliud ipse, & aliud, quod in ipso est.*

Quarto. Ex eadem Scoti sententia sequitur, Deum non esse actum purum; quia essentia diuina cum à parte rei distinguatur ab attributis, necesse est, vt à parte rei formetur, & perficiatur attributis: id verò est absurdum & cõtra rationem Dei, ac Deitatis: Ergo.

10 Assertio III. Attributa diuina inter se, & ab Essentia nullo modo distinguuntur à parte rei, siue ante operationem intellectus. Ita omnes pro præcedenti assertione citati, & est non minus certa, quam assertio præcedens. Colligitur ex dictis, & probatur ipsidem argumentis, quibus præcedens assertio fuit comprobata. Quia distinctio à parte rei alia nulla est, quam realis strictè accepta, aut formalis, siue modalis: cum ergò attributa nullo horum modorum inter se, vel ab essentia diuina distinguantur; sequitur, nullo modo à parte rei distingui inter se, vel ab essentia posse.

Contra has verò duas assertiones, pro sententia Scoti, obijcitur primo. De eadem re ex natura rei, seu quod idem est, à parte rei prorsus distincta, non possunt verè enuntiarì prædicata realia contradictoria; iuxta illud principium; Non contingit idem simul de eadem re affirmare & negare: sed de essentia, & attributis diuinis, adeoque vniuersim de perfectionibus diuinis, affirmantur prædicata realia, contradictoria: Ergo non possunt à parte rei prorsus esse indistincta. Minor probatur pluribus exemplis. 1. Intellectus enim diuinus est principium producendi filium, voluntas non est principium producendi filium, 2. Deus intellectu intelligit, & voluntate non intelligit; voluntate vult, intellectu non vult. 3. Deus iustitiâ punit, non miseretur; misericordiâ miseretur, non punit, &c. 4. Sapientia non est bonitas, intellectus non est voluntas.

11 Responso communis & vera est, de eadem re non posse affirmari contradictoria, nisi eadem illa res sit virtute multiplex, atque aded in se ipsa virtualiter distincta; ita vt ob eminentissimam suam perfectionem, æquiualeat pluribus re ipsa distinctis. Tunc enim quia prædicata eiusmodi contradictoria non affirmantur de eadem re secundum idem, siue secundum eandem rationem, imò nec termini etiam in vtraque affirmatione, & negatione sunt iidem; ideo non est in eiusmodi prædicatione, vera & formalis contradictio. Quomodo autem virtualis illa distinctio sit intelligenda, dicitur dub. sequent.

Secundo obijcitur. Sapientia, & bonitas in genere, differunt ex natura rei, cum habeant diuersas definitiones: Ergo etiam hæc sapientia & bonitas, quæ in Deo infinita est.

Respondetur cum Heruæo quodlib. 1. q. 2. & Argentina in 1. dist. 6. q. 1. art. 2. & Suario 1. p. lib. 1. de Deo, cap. 13. Vasquio cit. disp. 1. 1. 6. cap. 6. negando antecedens. Quia sapientia, & bonitas in genere, aliaque eiusmodi rationes communes analogicæ, non necessario vendicant, nec distinctionem, nec identitatem ex natura rei; sed abstrahunt ab vtraque, & admittunt vtramque, iuxta naturam suorum analogorum; scilicet distinctionem in creaturis, identitatem in Deo; sicut etiam ratio practici & speculatiui, respectu potentia intelligendi, non sunt re ipsa rationes distinctæ; respectu habituum, & actuum sunt à parte rei, imò realiter distinctæ. Prout tamen eiusmodi rationes communes per intellectum abstractæ sunt, non ex natura rei, sed solum formaliter per rationem, & intellectum differunt; ita vt verissimum sit, formalem rationem seu conceptum vnius, non esse rationem alterius; quod etiam de attributis diuinis dici potest, vt dicemus.

12 Tertio obijcitur. Inter passionem demonstrandam, medium terminum, ac subiectum, debet esse distinctio ex natura rei; alioqui terminerunt synonymi: at Theologi demonstrant de Deo vnum attributum per aliud; ergo attributa inter se, & ab essentia distinguuntur ex natura rei.

Respondetur negando maiorem. Nam de definito per definitionem rectissime demonstratur passio, iuxta Aristotelem lib. 1. Metaph. cap. 6. Eodem modo negatur id, quod probationis causa additum est: neque enim ideo sequitur, terminos esse syno-

nymos; alioquin definitio, & definitum, quia à parte rei nullo modo differunt, essent termini synonymi; quod est contra Aristotelem ibidem, & communem philosophiam. Itaque etiam si voces aliquarum eandem significant, si tamen eam significant sub diuersis conceptibus, non erunt synonymæ: sicut etiam ratio inferior & superior non sunt synonymæ, licet eandem prorsus à parte rei vim intelligendi significant.

Quarto obijcitur. A summè perfectio abesse debet confusio; ubi autem nulla est distinctio, necessario datur confusio, quæ distinctio opponitur. Ergo in summè perfectio debet esse distinctio.

Respondetur negando minorem; quia in summa identitate non potest esse confusio, quæ necessario supponit plura. Confusio enim non est, nisi in aliqua multitudine inordinatâ plurium. Contrario distinctio summa entium esse potest, cum summa confusione, ut in lapidibus, vel granis hordei, milij, arenæque temerè in vnum cumulum congestis cernitur. Quanquam prout attributa diuina ratione plurimum sunt, eatenus utique etiam sunt distincta distinctio confusio opposita, hoc est, ordinem quandam inter se rationis, & nexum habentia; ita ut in Deo concipiamus prius essentiam, deinde potentias, denique actus; & in his ipsis intellectionem ante volitionem, &c.

13 Quinto obijcitur. Singula attributa seorsum sumpta, magis sunt idem sibi, quam comparata reliquis; ita ut v. g. sapientia magis sit idem secum, quam cum bonitate, vel amore, hoc autem fieri non potest, nisi eidem quatenus comparatur cum bonitate, vel amore, desit à parte rei aliquis modus identitatis ex natura rei, quem habet respectu sui ipsius.

Respondetur cum Capreolo loc. cit. maiorem esse veram, latè loquendo de identitate, non autem si loquamur solum de identitate à parte rei, siue ex natura rei. A parte rei enim omnia attributa, & sibi ipsis singula, & cum alijs æquè sunt idem, ut dictum. Quia tamen secundum nostram rationem inter se distinguuntur, cum fundamento in re; quomodo vnum, & idem attributum, seu perfectio à seipso non distinguitur, idè rectè dici potest, attributa inter se plus (nimirum ratione) distingui, quam singula à seipsis; ac proinde etiam singula secum ipsis maiorem identitatem habere (secundum rationem) quam cum alijs comparata. Idem dicendum de distinctioe virtuali, quæ re ipsa & actu non est, nisi distinctio rationis, cum fundamento in re, ut dicitur dub. seq.

Sexto obijcitur. Quævis perfectio absoluta non minus est in Deo, secundum propriam rationem ab alia distinctam, ante omnem actum intellectus, quam paternitas, ac filiatio: istæ verò in Deo sunt verè, & propriè ante omnem actum intellectus distinctæ: Ergo & illæ.

Respondetur maiorem esse ambiguam. Nam si verba illa, ante omnem actum intellectus, denominent terminum distinctum, falsa est: Quia vna perfectio non est ab alia ante omnem actum intellectus distincta: si autem denominent verba illa, esse in Deo secundum propriam rationem, vera est maior: vera etiam minor; sed consequentia nulla: quia sunt quatuor termini; nimirum 1. perfectio absoluta. 2. esse in Deo ante omnem actum intellectus, secundum

propriam rationem ab alia distinctam. 3. paternitas, & filiatio. 4. esse in Deo propriè ante omnem actum intellectus distinctas. Aliud enim est esse in Deo ante omnem actum intellectus, secundum propriam rationem, qua nempe ratione ab alijs singula attributa distinguuntur; & esse in Deo distincta, ante omnem actum intellectus.

DVBIVM III.

An attributa diuina inter se & ab essentia diuina distinguuntur ratione, ac etiam virtualiter; & quo fundamento.

S. Thom. 1. p. q. 13. a. 4.

Sunt ex Scholasticis nonnulli, qui contra Scotum adeo negant, attributa diuina inter se, & ab essentia diuina ex natura rei distingui, ut negent etiam, distingui ratione; idque eo fundamento, quod vniuersim existimant, distinctionem rationis inter terminos seu obiecta realia nullam esse; non minus, quam inter entia rationis, nulla potest esse distinctio realis. Ita docent Nominales, speciatim Ockam in 1. d. 2. quæst. 2. Gabriel quæst. 2. artic. 2. Gregorius Ariminensis in 1. d. 8. quæst. 2. art. 1. Maior d. 8. quæst. 1. Petrus de Alliaco quæst. 6. a. 2. Mayrond. 8. q. 4.

Alij verò etsi fateantur, attributa diuina inter se, & ab essentia diuina distingui ratione; negant tamen distingui plus, quam ratione ratiocinante, iuxta ea, qua diximus initio dub. præcedenti. Ita quidam relati apud Nyphum lib. 12. metaph. disput. 13. cap. 3. afferentes, omnia nomina Deo attributa esse synonyma. Idem significant Magister in 1. d. 8. & author Comment in Boet. lib. 1. de Trinitate aiunt, attributa diuina distingui solum secundum nomina. Fundamenta huius sententiæ inferius refellentur. Qui verò docent, distingui plus quam ratione ratiocinante, adhuc tamen in fundamento distinctionis non conueniant, ut dicitur.

Affertio I. Attributa, & perfectiones diuinæ distinguuntur inter se, & ab essentia diuina ratione. Ita communis Doctorum, quorum aliquos citabimus assert. 3. & traditur à SS. Patribus. Optimè S. Augustinus epist. 102. *Legitur quidem & spiritus sapientia multiplex, sed rectè dicitur etiam simplex: Multiplex enim, quoniam multa sunt qua habet; simplex autem, quoniam non aliud, quam quod habet, est.* Ratio est. Quia de re, nullo modo, nec ratione quidem distincta, non possunt prædicari termini contradictorij, ut fieri in proposito inferius patebit, & dictum dub. præcedente. Fundamentum Nominalium nullum est. Quia etsi quidem re distingui non possint, nisi realia; hæc tamen etiam, præsertim si virtute multiplicia sint, distingui possunt ratione, eo ipso quod diuersa ratione concipi, adeoque diuersis conceptibus substatere possunt.

Affertio II. Attributa diuina non distinguuntur solum vocibus, seu materialiter, velut nomina.

syno-